

жени, неподозирайки играта, едва сварили презъ глава да излѣзатъ отъ врати и прозорци, почти голи, на улицата. До где се уясни работата, „малачето“ сполучило да обере почти всички скъпоценности. Отъ тогава е и пѣсенъта: „Какво е чудо станало, въ банята, срѣдната; черно малаче излѣзло“ и т. н.) Банитѣ, особено когато сж били за кѣпане на жени, представляли цѣло зрѣлище; цѣлото семейство, водено отъ майката отива на баня съ всички си „тертипъ“: бохчи съ хавлий, съ дрехи за преобличане, съ цѣли калѣпи сапунъ, маджуни, хума, тасове и нѣрѣдко съ бакърче кисело зеле, нарѣсено съ червенъ пиперъ. Срещу празникъ, особено срещу Коледнитѣ и Великденскитѣ празници или срещу сватби, въ банята не е „тинха“, малкото „курни“ едва насмагатъ на навалищата, за добирание до които не рѣдко трѣбва да се прибѣгне до бой съ тасове или скубене на коси — всичко това следъ олелия отъ виовъз, детски плачове, пѣсни, провиквания при разстриване, „баялдисвания“ и т. н. Стояло се е въ банята по нѣколко часа наредъ, ако не и цѣлъ день, защото следъ „изкѣпването“, „тирлиттисването“, „казъщисването“, бденето на кисело зеле и пиене на кафе, иде тая на „отминаването на потъта“, срѣдъ разговорки и т. н.).

Отъ болеститѣ въ Турция презъ робството най-страшенъ бичъ за населението е билъ *чумата*, пренесена главно отъ Азия и Африка.

(За чумата въ древностъ споменуватъ Тукидидъ и Лукрециусъ, напримѣръ за Атина, и др., която, особно отъ време движението на Азийскитѣ народи къмъ Европа, се е усилила и зачестила. Съгласно Прокопий, съвремения на Юстиниана Велики, само презъ царуването на тоя последния измрѣли отъ чума „100“ милиона души!)

Ний мжчно бихме изброили всички случай на чума въ Полуострова, съответно Тракия; голѣма частъ отъ тѣхъ се падатъ на турското тукъ владичество. Още съ опита си да се зарѣзватъ въ Тракия турскитѣ пълчища сж пренесли отъ М.-Азия чума въ 1349 г., разпространена въ Сицилия, Италия и Франция. Презъ 1665 г. чумата е върлува въ страшни размѣри по цѣла Европа, включително и Англия, кикто забелезва Д-ръ Sycknham, съ начало отъ Ц-дъ, София и Египетъ. Такава е имало и презъ 1773 г. (пренесена отъ Багдадъ и Бусора. Ср. Parsons A. *Travels in Asia and Africa*, London, 1808, стр. 183; Парсънсъ е пжтувалъ презъ 1775 г., после презъ 1788 г. юний, когато цѣла България и Сърбия били епнакво опустошени отъ турскитѣ войски срещу Руситѣ и Австрийцитѣ и отъ тоя страшенъ бичъ. Жителитѣ бѣгали по планинитѣ, а голѣма частъ се преселили другадѣ. Ср. Ferrieres — Sauveboeuf, *Temoins historiques, politiques et geographiques*, Paris, 1790, T. I., 128 — 129, войскитѣ сж били начело великия везиръ, на брой 208,000 души, съ дейни